

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення з метою посилення відповідальності у сфері охорони і раціонального використання вод та відтворення водних ресурсів»

1. Мета

Метою прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення з метою посилення відповідальності у сфері охорони і раціонального використання вод та відтворення водних ресурсів» (далі – законопроект) є забезпечення екологічної безпеки, запобігання негативного впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище, збереження водних ресурсів, шляхом посилення відповідальності за порушення вимог природоохоронного законодавства у сфері охорони і раціонального використання вод та відтворення водних ресурсів.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Законопроект розроблено на виконання рекомендацій, викладених у пункті 2 Рішення Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування від 10.05.2024 № 203/3 «Про результати виїзного засідання Комітету у Львівській області з розгляду питання: «Зменшення забруднення транскордонної річки Західний Буг (притока річки Вісла)», а також відповідно до пункту 1 Плану дій щодо комплексного вирішення проблем басейну річки Рось на 2024 – 2030 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.07.2024 № 648.

Порушення водного законодавства тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність згідно з законодавством України.

Внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення обумовлене необхідністю посилення адміністративної відповідальності за порушення вимог природоохоронного законодавства у сфері охорони і раціонального використання вод та відтворення водних ресурсів, усунення дисбалансу між фактичним розміром заподіяної навколишньому природному середовищу шкоди та сумою існуючих штрафів.

Розміри штрафів за порушення вимог законодавства у сфері охорони і раціонального використання вод та відтворення водних ресурсів, передбачені Кодексом України про адміністративні правопорушення не відповідають сучасним економічним умовам, вони перестали бути стимулом щодо дотримання встановлених екологічних вимог, що у свою чергу призводить до правового нігілізму у суспільстві, нівелює зусилля держави, спрямовані на збереження довкілля та забезпечення належного рівня екологічної безпеки.

Останнім часом внесені значні зміни до законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, що викликає необхідність оновлення складу правопорушень та встановлення відповідальності за їх здійснення у

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Мінекономіки

Підписувач **Марчак Дарія Миколаївна**

Сертифікат 6FA97849F1B2570D0400000D35A0200CD010800

Дійсний з 30.07.2025 13:45:16 по 30.07.2027 13:45:16

6404-02/23252-01 від 09.03.2026

Запропоноване посилення адміністративної відповідальності за порушення природоохоронного законодавства у сфері охорони і раціонального використання вод та відтворення водних ресурсів є нагальною передумовою для забезпечення дієвості механізмі стимулювання раціонального використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів, запобігання порушення суб'єктами господарювання та громадянами вимог природоохоронного законодавства.

3. Основні положення проєкту акту

Законопроектом пропонується збільшити адміністративні санкції за правопорушення, передбачені статтями 48, 59, 59¹, 60, 61, 77¹ Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо збільшення розмірів штрафів за порушення вимог законодавства у сфері охорони і раціонального використання вод та відтворення водних ресурсів.

Законопроект також передбачає розширення у Кодексі України про адміністративні правопорушення складу правопорушень правопорушеннями, за які встановлена відповідальність статтею 110 Водного кодексу України, та які не відображені у Кодексі України про адміністративні правопорушення. Зокрема, щодо:

недотримання умов дозволу або порушення правил спеціального водокористування;

руйнування русел річок, струмків та водотоків або порушення природних умов поверхневого стоку під час будівництва і експлуатації автошляхів, залізниць та інших інженерних комунікацій;

порушення режиму господарської діяльності у водоохоронних зонах та на землях водного фонду;

перекручення чи внесення недостовірних відомостей в документи державної статистичної звітності щодо державного обліку вод.

4. Правові аспекти

У цій сфері правового регулювання діють:

Кодекс України про адміністративні правопорушення;

Водний кодекс України;

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;

Закон України «Про водовідведення та очищення стічних вод»;

Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»;

постанова Кабінету Міністрів України від 19.04.2017 № 275 «Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.07.2024 № 648 «Про затвердження Плану дій щодо комплексного вирішення проблем басейну річки Рось на 2024 – 2030 роки».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту не потребує додаткового фінансування з державного чи місцевих бюджетів.

Прийняття законопроекту в запропонованій редакції не впливатиме на зменшення надходжень до державного та місцевого бюджетів.

Разом з тим, внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, якими підвищуються штрафи за порушення природоохоронного законодавства у сфері охорони і раціонального використання вод та відтворення водних ресурсів та розширюється склад правопорушень, може сприяти збільшенню надходжень як до державного, так і до місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Законопроект не потребує проведення публічних консультацій із громадськістю відповідно до Порядку проведення консультацій з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996.

Законопроект не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

У законопроекті відсутні положення, що:

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією;

створюють підстави для дискримінації.

Законопроект не потребує проведення громадської антикорупційної, громадської антидискримінаційної та громадської гендерно-правової експертизи.

8. Прогноз результатів

Прийняття законопроекту сприятиме посиленню охорони навколишнього природного середовища та раціональному використанню водних ресурсів, стане стимулом уникати протиправних дій у цій сфері та посилить відповідальність у сфері охорони і раціонального використання вод та відтворення водних ресурсів, що дозволить забезпечити збереження водних ресурсів.

Реалізація законопроекту матиме вплив на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації закону на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Суб'єкти господарювання	Позитивний	Встановлення адміністративної відповідальності за порушення вимог природоохоронного законодавства у сфері охорони і раціонального використання вод та відтворення

		водних ресурсів забезпечить дотримання суб'єктами відносин у цій сфері стандартів, нормативів, норм і правил, сприятиме більш відповідальному відношенню до водних ресурсів, дозволить зменшити кількість скоєних злочинів, які можуть призвести до екологічної катастрофи.
Громадяни	Позитивний	Відновлення екологічної рівноваги у водних об'єктах в комплексі з заходами організаційного, правового та економічного впливу. Підвищення рівня захисту прав, законних інтересів, життя та здоров'я громадян.
Органи державної влади	Позитивний	Посилення інституційної спроможності держави вживати заходи адміністративного впливу. Відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства у сфері охорони і раціонального використання вод та відтворення водних ресурсів. Стабільне наповнення державного бюджету та місцевого бюджетів.

Виконувач обов'язків Міністра економіки,
довкілля та сільського господарства України

Дарія МАРЧАК

_____ 2026 р.